

Doplněk k seznamu pírníků (Coleoptera: Ptiliidae) České republiky

Petr Čížek

Nádražní 55, CZ-56401 Žamberk; e-mail: cizek@orlicko.cz

ČÍZEK P. 2021: Doplněk k seznamu pírníků (Coleoptera: Ptiliidae) České republiky. (Addition to the list of featherwing beetles (Coleoptera: Ptiliidae) of the Czech Republic). *Západočeské entomologické listy* 12: 29–31, 10-3-2021

Abstract. Two species of the featherwing beetles (Coleoptera: Ptiliidae) are reported in the paper. *Microptilium pulchellum* (Allibert, 1844) is presented as a new species for the Czech Republic, and *Ptinella britannica* Matthews, 1858 is presented as a new species for Bohemia (Czech Republic). Notes on distribution of the mentioned species are given and their bionomics together with the collecting circumstances of the presented specimens are also discussed.

Key words: Coleoptera, Ptiliidae, Czech Republic, Bohemia, new records, faunistics

ÚVOD

Čeďed' pírníkovití (Ptiliidae), která patří mezi staphylinoidní brouky (Staphylinoidea), zahrnuje nejmenší druhy brouků. Délka jejich těla nepřesahuje u většiny známých druhů 1 mm. Larvy i imaga se živí spórami plísní a vyšších hub, přičemž obývají široké spektrum stanovišť s přítomností tlejících organických látek.

Z území Evropy je v současné době známo 139 druhů této čeďedli (SÖRENSON 2016). Aktuální poznatky o rozšíření pírníků v palearktické oblasti shrnují práce SÖRENSONA (2015, 2016). Z České republiky je zatím známo 71 druhů (SÖRENSON 2016, NAKLÁDAL et al. 2017, ČÍZEK 2019a, b, ČÍZEK & RŮŽIČKA 2019, ČÍZEK et al. 2020a, b). Předkládaná práce přináší nové údaje o rozšíření dvou druhů pírníků v České republice.

METODIKA

Uvedené nálezy pocházejí z příležitostných průzkumů autora na území České republiky. Nomenklatura je převzata z prací SÖRENSONA (2015, 2016). Číslo v závorce za názvem lokality představuje kód faunistického mapového pole (PRUNER & MÍKA 1996), každá lokalita je pro upřesnění doplněna i jejími zeměpisnými souřadnicemi. Obrázky imág byly upraveny ve photoshopu. Použité zkratky: coll. – sbírka s uložením dokladů, det. – určil, lgt. – sbíral, ex. – exemplář, c. – střední, or. – východní.

PŘEHLED NÁLEZŮ

Microptilium pulchellum (Allibert, 1844) (Obr. 1) Bohemia c.: Libice nad Cidlinou (5857), 50°6'14"N 15°10'8"E, 16.IV.2020, 2 ♂♂, 2 ♀♀, P. Čížek lgt., det. et coll.

Brouci byli sbíráni spolu s několika exempláři *Acrotrichis brevipennis* (Erichson, 1845), *A. atomaria* (DeGeer, 1774), *A. sitkaensis* (Motschulsky, 1845) a *Ptenidium fuscicorne* Erichson, 1845 prosvem vlhkého detritu poblíž vodní tůně.

Černavě zbarvený pírník velikosti 0,67–0,77 mm. Všeobecně vzácný druh, vázaný na původní mokřady. Dosud známé rozšíření v Evropě zahrnuje Francii, Chorvatsko, Itálii, Maďarsko, Německo, Rakousko, Slovensko a Velkou Británii, dále je tento druh známý i ze severní Afriky (Maroko) a asijské části Turecka (SÖRENSON 2015).

Nový druh pro Českou republiku.

Ptinella britannica Matthews, 1858 (Obr. 2) Bohemia or.: Žamberk (5964), 50°5'41"N 16°28'11"E, 23.VI.2020, 1 ex., P. Boža lgt.; 10.IX.2020, 12 ex. a 18.XI.2020, 1 ex., P. Čížek lgt., vše P. Čížek det. et coll.

Brouci byli sbíráni spolu s několika ex. *Acrotrichis pumila* (Erichson, 1845) a *Ptilium scrutandum* Besuchet, 1971 proplachováním pobřežního detritu a písku na břehu říčky Rokytanky.

Žlutavě hnědě až hnědočerně zbarvený pírník velikosti 0,75–0,80 mm. Vyskytuje se v bezkřídle světlejší formě (forma *aptera*) a okřídlené tmavší formě (forma *alata*). Žije v krtčích hnízdech. Při zvýše-

Obr. 1. *Microptilium pulchellum* z lokality Libice nad Cidlinou. Foto: P. Čížek.

Fig. 1. *Microptilium pulchellum* from the locality Libice nad Cidlinou. Photo: P. Čížek.

Obr. 2. *Ptinella britannica* z lokality Žamberk. Foto: P. Čížek.

Fig. 2. *Ptinella britannica* from the locality Žamberk. Photo: P. Čížek.

né hladině vody pravděpodobně vyplavovaný z hnízd a po určitou dobu přežívající na březích řek. Rozšíření druhu zahrnuje v Evropě Českou republiku (ČÍŽEK et al. 2020b), Polsko (KOMOSIŃSKI & MARCZAK 2018), Ázerbájdžán, Dánsko, Francii, Itálii, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Rakousko, Švédsko, Švýcarsko a Velkou Británii, dále je známý také z nearktické oblasti (SÖRENSSON 2015). Ze Slovenska jej uvedl MAJZLAN (2012, 2014). Z České republiky byl dosud známý jen z Moravy (ČÍŽEK et al. 2020b). **Nový druh pro Čechy.**

LITERATURA

- ČÍŽEK P. 2019a: První nález pírníka *Oligella nana* (Coleoptera: Ptiliidae) v České republice. (The first record of *Oligella nana* (Strand, 1946) in the Czech Republic). *Západočeské entomologické listy* 10: 58–59. Online: <http://www.entolisty.cz>.
- ČÍŽEK P. 2019b: První nález pírníka *Acrotrichis nana* (Coleoptera: Ptiliidae) v České republice. (The first record of *Acrotrichis nana* (Strand, 1946) in the Czech Republic). *Západočeské entomologické listy* 10: 60. Online: <http://www.entolisty.cz>.
- ČÍŽEK P. & RŮŽIČKA J. 2019: New records of featherwing beetles (Coleoptera: Ptiliidae) from the Czech Republic and Slovakia. *Klapalekiana* 55: 7–14.
- ČÍŽEK P., BENEDIKT S., MANTIČ M. & RÉBL K. 2020a: Nové druhy pírníků (Coleoptera: Ptiliidae) pro území České republiky a Slovenska. (New species of featherwing beetles (Coleoptera: Ptiliidae) for the territories of the Czech Republic and Slovakia). *Západočeské entomologické listy* 11: 22–25. Online: <http://www.entolisty.cz>.
- ČÍŽEK P., RŮŽIČKA J. & RÉBL K. 2020b: New records of featherwing beetles (Coleoptera: Ptiliidae) from the Czech Republic and Slovakia, Part 2. *Klapalekiana* 56: 19–23.
- KOMOSIŃSKI K. & MARCZAK D. 2018: Four species of Ptiliidae (Coleoptera) new to Poland. *The Coleopterists Bulletin* 72(1): 151–156.
- MAJZLAN O. 2012: Spoločenstvá chrobákov (Coleoptera) Martinského lesa pri Senci. [Beetle communities (Coleoptera) of the Martinský les near Senec]. Pp. 147–207. In: FEDOR P. & VIDLIČKA L. (eds): *Příroda Martinského lesa. [Nature of the Martinský les]*. Ústav zoológie SAV, Bratislava, 225 pp.
- MAJZLAN O. 2014: Chrobáky (Coleoptera) dvoch lokalít Závod-Šišuláky a Gajary na Záhorí. (Beetles (Coleoptera) of two localities Závod-Šišuláky and Gajary on the Záhorie (West Slovakia)). *Entomofauna carpathica* 26(2): 12–62.
- NAKLÁDAL O., ČÍŽEK P., BOUKAL M. & RŮŽIČKA J. 2017: Faunistic records from the Czech Republic – 419. Coleoptera: Ptiliidae. *Klapalekiana* 53: 161–162.
- PRUNER L. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. (List of settlements in the Czech Republic with associated map field codes for faunistic grid mapping system). *Klapalekiana* 32 (Supplementum):

1–175.

- SÖRENSSON M. 2015: Family Ptiliidae Erichson, 1845. Pp. 162–177. In: LÖBL I. & LÖBL D. (eds): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 2/1: Hydrophiloidea – Staphylinoidea*. Revised and Updated Edition. Brill, Leiden & Boston, xxvi + 1702 pp.
- SÖRENSSON M. 2016: The Palaearctic catalogue of Ptiliidae (Insecta, Coleoptera) – corrections and additions to no-

menclature and distribution records, with notes on taxic diversity and distribution patterns. *Studies and Reports, Taxonomical Series* **12**: 251–285.

Obdrženo do redakce: 19.2.2021

Přijato po recenzích: 23.2.2021